

29 oktober 2016

De Therapeutae: een kliniek voor de ziel Eerste eeuw n.C.

De vrouw op dit fresco bidt met haar armen uitgespreid en de handen naar de hemel. Vol overgave. Op dezelfde manier baden de Therapeutae, een groep joden die rond de eerste eeuw na Christus een ware kliniek voor de ziel oprichtte. We weten over hen dankzij de filosoof Philo van Alexandrië, die hen een aantal keren bezocht. Hij schreef:

‘Ze worden Therapeutae en Therapeutrides genoemd (mannen en vrouwen, van *therapeuo*, genezen, helen), omdat ze een geneeskunst beoefenen die excellenter is dan die in de steden, want die geneest alleen lichamen, maar zij genezen zielen, die beheerst worden door vreselijke en haast ongeneeslijke ziekten. Oorzaak van die ziekten zijn genot en verlangens, angsten en smarten, hebzucht, dwaasheden, onrechtvaardigheid, en al die andere ontelbare passies en ondeugden.’

Voor het genezingsproces van de zieke zielen schiepen de Therapeutae een woon- en werkgemeenschap. Als plek daarvoor kozen ze een gebied met een mild klimaat, net buiten de drukke stad Alexandrië, waar ze konden leven van water uit de bron en van het fruit van de bomen. Wie er kwam wonen gaf al zijn of haar bezit weg aan familie of vrienden. Ieder lid woonde in een tweekamerhutje en bracht daar veel tijd door om te lezen, te bidden en te mediteren, en regelmatig waren er bijeenkomsten om te zingen en te dansen. Iedereen was gelijkwaardig, de vrouwen hadden dezelfde taken als de mannen, wat heel bijzonder was in die tijd.

Rust, afzondering, weinig afleiding, aandacht voor basale levensbehoeften, beoefening van religie en meditatie, gelijkwaardigheid en rituele bijeenkomsten waren dus middelen die de Therapeutae inzetten in het genezingsproces van hun ziel.

Historici schrijven dat de wortels van het sociaal werk liggen in liefdadigheid, een oude plicht in religies. Maar daarnaast is er nog een andere belangrijke eigenschap van sociaal werk: het toepassen van methoden om welzijn te bevorderen. De professie van sociaal werk ontstond in het kielzog van de eind-negentiende eeuwse *Mental Hygiene Movement*, waarin methoden bedacht en toegepast werden om een leefbaarder omgeving en gezondere leefgewoonten te

scheppen, vanuit het idee dat mensen daar mentaal gezonder van werden. En dat idee blijkt al duizenden jaren oud.

Bronnen

Philo van Alexandrië (1ste eeuw n.C.). *[On the Contemplative Life](#)*, p. 3, 4

Foucault, Michel (1982). *[The Hermeneutics of the Subject, lectures 1981-1982](#)*. Ed. Frédéric Gros, Palgrave Macmillan, 2005, p 116-119

Afbeelding

Biddende vrouw: fresco in de catacombe van Calixtus in Rome, 4de eeuw n.C. Deze foto is vrij van auteursrechten.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ancient_praying.jpg#/media/File:Ancient_praying.jpg